

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
(Začasno le štirikrat na teden.)
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Napreje«, Krško
Ček. rač. začasno

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 20 D.
za inozemstvo 35 Din, začasno 25 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati)
Oglaš: prostor 1x87 mm 1 Din.
Malloglaš: beseda 50 p, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so pošt. proste

Glasiilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Proč od Kristana!

[Zadnji opomin demagogom.]

Mariborski kapitalisti delajo za volitve enotno fronto vseh Slovencev »proti Nemcem«. Korunov »Socialist« se iz tega norca dela in prav ima. [Zakaj ga ne bi pohvalili, kadar ima prav?]

Obenem pa dela »Socialist« sam enotno fronto zavednih in nezavednih, zavedni delavci se pa norca delajo iz tega in prav imajo [zavedni delavci imajo skoro vselej prav, zato jih niti pohvaliti ni treba].

Belo in črno združevati je neumnost, ker bi potem ne bilo ne belega, ne črnega, ampak le sivo. Pametne in neumne metati v en koš je neumnost, ker potem bi ne bilo ne pametnih ne neumnih, ampak samo čreda brez pameti, ki bi morala ubogati pastirja.

»Straža« je črna, »Tabor« je bel. Če bosta oba priporočala iste kandidate, bosta oba polovico zgubila, ker črni ne bodo več verjeli »Straži«, beli pa ne »Taboru«. Pa čeprav še tako lepo pridigata o potrebi enotne fronte vseh Slovencev.

Socialisti so to vprašanje že davno rešili, zato že od nekdanj ne marajo ne črne, ne bele, ne narodnih barv, ampak pravijo, da je treba združiti vse tiste, ki delajo, na eno stran, na rdečo, proti vsem lenuhom kapitalistom, pa naj si bodo taki ali kakvi. Na ta način so socialisti ustvarili dva razreda in zato imamo razredni boj.

Kapitalističnega razreda bi bilo že davno konec, če bi ne bilo nezavednih, ki se v svojem trpljenju dajo zapeljivati v razrednem boju na stran kapitalistov pod črno, belo, ali pa pod narodnimi barvami. To vedo vsi zavedni. Zato pa nezavednih ne sovražijo, ampak jih le pomilujejo in če le morejo jih poučujejo.

To poučevanje nezavednih je pa danes zelo težavno, ker je rdečih učiteljev veliko preveč in ker hoče vsak izmed njih veljati za nezmotljivega, češ da on največ zna in ve, da ima najboljši doktorat in da je že najdalje na svetu itd. Ker se mu drugi rdeči učitelji niso hoteli vdati, je marsikateri začel na svoje in tako smo dobili vse polno organizacij in strank, ki pod firmo socializma in razrednega boja — pobijajo druga drugo.

Da se napravi temu konec, so sklenili zavedni socialisti pravilnik, po katerem se mora vsak brezpogojno ravnati, tudi tisti gospodje rdeči učitelji, ki imajo najboljši doktorate. Ta pravilnik je bil predmet dolgih debat in bojev od komunističnega puča 1. 1919/20 pa do strankinega kongresa v Trbovljah o Božiču 1921. Že 1. 1920 je bil sedanji pravilnik sprejet, pa ker so se nadsodrugji branili izvrševati ga, je moral Trboveljski kongres naslednje leto izrecno poudariti, da bo vrgel vse nadsodruge kratkomalo iz stranke, če se ne bodo držali pravilnika. Šlo je predvsem za poslance, ki vodijo danes vsak svojo stranko: Golouh kot tajnik pri gospodarskih organizacijah, Kopač pri delavskih zbornicah, Tokan pri separatističnih lesnih delavcih [vsi trije so vpreženi v Kristanov kapitalistični voz]. Kako so razni Koruni, Koreni in Svetki te poslance obsojali, o tem imamo tiskane dokaze, ki jih vsi zavedni poznajo, vendar so zadnji trije danes združeni s prvimi tremi v boju proti pravilniku, ki je bil takrat soglasno sprejet [povedati je treba, da so ga sprejeli tudi Mariborčani in da so se odcepili od stranke šele potem, ko so sedanji pravilnik sprejeli.]

Ta pravilnik je združil vse tiste sodruge, ki tvorijo danes pokrajinsko organizacijo SSJ, ki sicer ni posebno velika, ki je pa vendar največja izmed vseh strank na Slovenskem in na znotraj tako konsolidirana, da je noben vihar ne omaja, nasprotno vsak mesec se njena moč večja in vsa javnost, prijateljska in neprijateljska, ima priliko to moč pregledovati in ocenjevati.

Ker zraven te javno delujoče stranke ne more obstajati nobena druga socialistična stranka, zato so izbacujeni voditelji prenesli svoje politično rovarjenje v izobraževalne, gospodarske in strokovne organizacije. Od tam dobivajo denar za svoje rovarjenje, pa tudi prostore, delavne moči in — backe. Od tam hočejo dobiti tudi volilne kroglice pri bodočih volitvah.

Za zavedne sodruge je položaj tako jasen, da ni treba prav nič razlagati ga. Vse te organizacije so bodisi v rokah Kristanovcev, torej popolnoma

kapitalistične, bodisi tako majhne da niso zmožne kaj doseči. Vse skupaj so pa [tudi treznel] potom predsedstva Strokovne komisije tudi pod vplivom Kristana.

Unija slov. rudarjev je razen v Zagorju povsod odločno proti Čobalu in velja za popolnoma zdravo. Toda svojo centralo ima v Zagorju, v rokah Čobala in dveh njegovih trabantov. Ti imajo vse v rokah, centralni odbor pa, kadar se snide, vidi premalo. Tako je na zadnji seji sklenil poslati na delegacijo v inozemstvo — Arha, torej Kristanovca. Res je, da bo cenejši, nego bi bil kak rudar, zato bo pa tudi delal proti rudarjem.

Strokovna komisija je na kratko roko sporočila v Hrastnik, da prideta Kristanovca dr. Likar in Val. Vrhunec, naj skličejo vse zaupnike na sestanek da bosta poročala o ozdravljenju delavskega pokreta. Zavedni zaupniki so čutili, da nekaj ni prav. Kaj imata ta dva s strokovnimi organizacijami skupnega? In pisali so v Krško po referenta, češ, gotovo bosta prodajala Kristanovo politiko. Ko so to ljubljanski gospodje zvedeli, ni bilo ne doktorja ne konsumnega generala. Delavci so to dobro razumeli, samo s. Malovrh je bil, ki je oba bražil, češ, da ne vemo kaj sta hotela, pri tem pa je prav odločno nastopil — proti »Skupnemu domu«. Boji se da bo »Skupni dom« izpodrinil ne le konsumna društva, ampak tudi strokovne organizacije. Ne vemo kaj naj to pomeni; Malovrh je še vedno pri nas tudi politično organiziran in na 1. maja je še prav dobro nastopil za organizacijsko misel. Vendar čutimo vsi, da se pod njegovim vodstvom hrastniško konsumno društvo rudarjev zelo boji »Napreje«, čeprav drugače velja za socialistično. Morebiti je pa samo zato ostal sodrug, ker vidi koliko je pri rudarjih ura? Na dveh stoli naj nihče ne sedi, zlasti pa ne voditelji. Če mu pravila »Skupnega doma« niso všeč, naj v »Napreju« pove kaj ni prav, ne pa da prodaja Kristanove in Čobalove misli samo v ozkem krogu zaupnikov. Kdor je organiziran sodrug, pa mu tretja stran »Ljudskega glasu« z dne 15. maja ni všeč, dokazuje, da mu je bolj všeč Korunov. Kristanov in Čobalov »Delavec«, če se ne upa v našem tisku samem polemizirati stvarno proti eventualnim zmotam svojih sodrugov.

Zlasti pa se moramo zavarovati proti temu, da bi naši člani [drugače nego javno] govorili o našem razbijanju strokovnih organizacij. Mi razbijamo Kristanovsko gnilobo, ne pa organizacij. Če bi sodrugji na tako vodilnih mestih, kakor je Malovrhovo, ki vodi razen tega tudi rudarsko gostilno, delali svojo dolžnost, bi imela »Sloga« oz. bodoči »Skupni dom« že danes toliko članov, da bi ne bilo treba delavstvu plačevati tako strašnih prispevkov za svoje zavarovanje, kakor jih danes pri svoji bedi plačuje, pa se vsi stekajo v bančno gospodarstvo, namesto da bi koristili delavcem.

Bolniško zavarovanje, starostno, nezgodno, proti brezposelnosti, materinska zaščita, zaščita dece, delavska zbornica [od vlade imenovana], šolstvo, obramba domovine itd. zraven pa »borbene« organizacije: gospodarske, strokovne, izobraževalne, orjunske in udarniške, vse to velja neverjetne denarje, vendar pa Trboveljska premogokopna družba odpušča stotine rudarjev, da jih potem zopet za nižjo mezdjo nazaj sprejema. Rudarji to vidijo, saj niso slepi, toliko pa vendarle ne vidijo, da bi na uro pogurali vse tiste, ki so krivi, da gredo prispevki v banke in da postaja vprašanje brezposelnosti in nizkih mezd že tako akutno, da si človek že res s težavo odtrga od ust naročnino za svoj časopis in od počitka čas za njega prečitavanje.

Naprejevi naročniki vedo, da jim »Napreje« več pomaga nego vse državne in Kristanove zaš-

čite skupaj. Če se Strokovna komisija ne bo prav kmalu [kmalu!] odtrgala od Kristana, bodo tudi slepi delavci izprevideli, da jim je »Skupni dom« mnogo cenejši in boljši. Vsak, kdor hoče naprej, bo raiši pošteno javno sodeloval, nego pa da bi se dal od Kristana tajno izmozgavati.

Brezposelnost, resnica in demagogija.

(Ta članek objavljamo še enkrat, ker so ga mnogi pred občnim zborom Kons. društva za Slov. pre-slabo razumeli. Debatirajte o teh problemih!!)

»Brezposelnost je največji problem sedanjega časa«. Vsi kapitalisti tako pravijo in mnogo delavcev jim veruje. Zelo malo jih je, ki vedo, da je na vseh koncih in krajih dela dovolj in da le reda ni, ki bi to delo pravično razdelili in ki bi enako pravično razdelili tudi produkte dela. Pravičen pa pri takem razdeljevanju ne more biti nihče, razen če tudi sam trpi krivico in jo torej pozna. To so pa tisti, ki delajo; bodisi v tovarni, bodisi na polju, bodisi doma, kjerkoli, samo da delajo in si služijo svoj kruh samo z delom. Ti in le ti morajo vršiti razdeljevanje dela in jela. To je nauk socializma, nauk o sodelovanju vseh delavnih članov človeške družbe. Čevljarji so brez posla, ljudstvo pa nima čevljev! Zidarji so brez posla, ljudstvo pa nima stanovanj! itd. — kamor pogledaš povsod ta neumnost, najbolj pa na kmetih: ljudstvo je brez posla, ker nima zemlje, ki so jo zasedli advokati in višji duhovniki. Ti so zakrivali brezposelnost za nalašč, ker brezposelno ljudstvo lahko vprežejo kakor živino, da jim dela po tovarnah in na polju napol zastoj — kajti glad je hušji bič, nego je bil bič grajskih valpetov za časa robote.

To preudarite vsi, ki ste zaslepljeni od lepih fraz advokatskih in duhovniških demagogov, ki se štulijo med socialiste in med ljudstvo. Ne izročajte jim svojih organizacij v roke na prazno obljubo, da bodo skrbeli za vas — sami morate skrbeti, sami morate delati in misliti, sami morate voditi svoje organizacije. Sami se shajajte in iščite resnice, to je edina pot k združitvi delavnega ljudstva! Ta pot vodi do močnih delavskih organizacij, ki bodo edine zmožne pravično razdeliti delo in jelo. Ta pot je edina, ki vodi k odstranitvi brezposelnosti.

V »Delavcu« čitamo, da je centralno tajništvo delavskih zbornic (t. j. prijatelj dr. Koruna, beograjski advokat dr. Topalovič, ki je tam za tajnika za mesečnih 6.000 Din ali 24.000 K) že storilo primerne korake, da se odpravi beda brezposelnih. Zatevalo je, naj da ministristvo na razpolago 3 milijone Din v ta namen. Samo v Ljubljani je brezposelnih 2.000. Računajte! Toda boljše morate računati, nego predsedstvo Strokovne komisije, ki izdaja »Delavca« in ki obenem s poročilom o teh 3 milijonih Din objavlja tudi demagogijo, da je premalo, če dobi vsak delavec 10, žena in otroci pa po 5 Din na dan kot brezposelno podporo. Kdor ima ženo in 2 otroka bi dobil torej 25 Din na dan, Takih 2.000 bi dobilo torej 50.000 Din na dan ali 350.000 Din na teden ali 3.500.000 Din v 10 tednih. Torej bi državna podpora ne zadoščala niti za Ljubljano samo, ker v 10 tednih brezposelnosti še ne bo konec, če jo bo Strokovna komisija na ta način »pobijala«. Kdor ni slep, mora razumeti, zakaj duhovniki in demagoški advokati niso hoteli socialističnega programa in pravilnika, čeprav hočejo veljati za socialiste in ustanavljajo razne narodne, krščanske in koruzne socialistične stranke in zakaj se tako boje javnosti.

Pravo

Schichtovo - milo z znamko »Jelen«

je bilo, je in bo vedno ostalo najboljše.

Pri nakupu pazite na ime »Schicht« in na znamko »Jelen«!

Brezposelnost bo dobila edino zdravilo v močnih organizacijah delavstva, ki bodo javno vodile svoje posle. Posebno velja to za „Konsumno društvo za Slov.“ Na občnem zboru sklenite, da naj se bolezniki tega društva zdravijo javno; s tem ne boste odpravili samo korupcije, ampak tudi brezposelnost. Tudi nakup in prodaja naj se vrši javno. Res bo v tem slučaju odpadlo 10 koritarjev, zato bo pa na novo pristopilo 10.000 delavcev!

V zavednosti je naša moč!

Ne pozabite, kako so vas zapeljali na tem občnem zboru! Ne pozabite, da se je tam združilo predsedstvo Strokovne komisije s Kristanom in da zahtevata zdaj vaše poslušnosti in pobijata vašo zavednost. Citajte „Naprej“ vsi, pa čeprav se vas mora po 10 združiti, da zmagate naročnino!

Razno.

Nekateri sodrugi so zelo nestrpni če tajništvo ali uprava lista ne reši vsega takoj. Res je in prav imajo, naročila je treba izvrševati, toda ugovarjati moramo tonu, ki ga nekateri uporabljajo pri reklamacijah in drugih pritožbah. V „Napreju“ št. 35 z dne 7. IV. t. l. smo objavili notico „Olajšajte nam delo“, ki jo danes ponavljamo z resnim opominom, naj ga vsi, zlasti pa tisti sitneži izvršujejo, če hočejo resno pomagati odpraviti napake. Nam nastavljenecem je gotovo hvala bolj po volji nego graja in četudi smo imeli ljudi med seboj, ki so zanalašč nagajali — ne moremo trditi, da jih imamo še danes. Če še ni vse tako, kakor bi moralo biti, je to posledica bivših neredov in tudi posledica brezbriznosti naših sodrugov. Pri nas so ljudje, ki delajo po 12—16 ur na dan. Vsega tega ne bi bilo treba če bi sodrugi po deželi vršili svojo dolžnost. Notico „Olajšajte nam delo“ danes ponavljamo. Izvršujte! Čim bolj boste sodelovali, tem prej bo vsestranski red v strankinem uradu. Manj delavnega časa bo, zato pa več delavne sile — več delavne zmožnosti.

— Nastavljenec SSJ.

Olajšajte nam delo! Vsak naročnik, zaupnik in vsak odbor naj se potruži in naj pri vsaki denarni pošiljki napiše na srednji del položnice, za kaj velja plačilo. N. pr. „Naprej“, „Ljudski glas“, „Krst sv. Vladimira“, Koledar 1924. itd. Pri zneskih, ki obsegajo več pošiljk skupaj, pripišite tudi znesek. N. pr. „Ljudski glas“ 15—, koledar 36— tisk skl. 9—.

Na ta način boste vsi mnogo pomagali strankinemu knjigovodstvu. Tako bo vsak znesek lahko takoj vpisan na pravem mestu in ne bo nikdar treba zelo zamudnih prenosov z enega računa na drugega. Če je premalo prostora, se poslužite kratic: za Naprej — N; za Ljudski glas — Lg; za obračun — obr; za koledar — k 24. za Socializem in Vers. — Sv. za tiskovni sklad — ts; za sklad proti roparskim vitezom — rv; za Vorwärts — V. Zneski za obračun ni treba, da so posebe razvrščeni če pošiljate sodasno tudi pisni obračun. Če pa pošiljate denar prej [ker je napaka] morate razdeliti članarino in pristopnino od naročnine in drugih plačil. Za stvari, ki niso običajne, je treba napisati celo besedo. Če pošiljate kaj za poravnavo poslanega računa, napišite: račun št. Za „Slogo“ veljajo tudi položnice 13321, dokler ne bo njen naslednik „Skupni dom“ imel novih lastnik. Pripišite pa vselej „Sloga“ hr. vl. ali delež, ali račun št. itd. Kdor bo ustregel v teh malenkostih, si ne bo nakopal posebnega dela, strankinemu uradu bo pa zelo mnogo dela in nereda odpravil in s tem pomagal vsej družbi in tako tudi — sebi.

Strokovna komisija bo pod vodstvom dr. Koruna res popolnoma skrhirala. V sedanjih draginji pošilja svoje emisarje v razne kraje zahrbtno rovarit in drobne shode prirejati, namesto da bi v svojem listu povedala, kar ima povedati. Seveda „Delavec“ mora delati vodo za politični mlin gospodov kapitalistov in tudi če bi se imel prostor, ne morejo v njem emisarji povedati tistega, kar lahko govore v posameznih krajih brez medsebojne kontrole. V enem kraju se hvalijo, da je „Delavec“ najmočnejši list, v drugem pa tarnajo, da ne more izhajati brez dolgov — če bi bilo oboje v listu, bi se le preveč poznalo to nasprotje. Delavstvo zahteva točnih računov, Uratniki mu pa obljublajo račune na strok. kongresu. Ta kongres pripravljajo že zelo dolgo, pa pred avgustom ga ne bo in še za takrat ga mislijo „pripraviti“ na okrožnih konferencah, ki naj izvolijo delegate, da jih polovico potem polovijo bodisi s službami, bodisi z demagogijo, bodisi s tem, da jim naložijo raznih skrbi in dela. Na kongresu bodo večino časa ugonobili z dolgimi referati, za račune bo pa ostalo komaj toliko časa, da jih bo kdo prečital, med čitanjem bodo pa emisarji hodili od mize do mize zgovarjat se s tistimi, ki bi lahko kaj razumeli iz računov. Potem seveda ne bo nobenega ugovora in po kongresu bodo pisali kakor Kristan po obč. zboru Kons. društva: „Vse je v najlepšem redu, kričati so se pred vzornim gospodarstvom kar skrili.“ Seveda delavstvo ni več tako neumno, da bi verjelo skrivanim bilancam bolj nego javnim. Še mnogokrat bo „Naprejeva“ javna pisava pognala emisarje po deželi, pa še mnogokrat bodo odšli z dolgimi nosovi. Dokler bodo prenehali hoditi.

Po „Uradnem listu“: „Nakupovalna zadruga z. o. z. v Ljubljani“ je prešla v likvidacijo. Upniki morajo prijaviti svoje terjatve pri zadrugi do 30. junija 1914. Likvidatorji so Stefan Dražil Sime Jur-

čič in Josip Udovč, torej Kristanovci. V člankih „Boj za konsolidacijsko točko“ (začetek 1. maja) smo pokazali, kako prebrisano je pod Korunovim vodstvom g. Svetek prijadral v načelstvo Konsumnega društva za Slov. s tem, da je zaupno napadal Kristana in pridobil s tem glasove zase. Med drugim je tam mnogo govora o večmilijonski izgubi pri „Nakupovalni“ in opozoritev, da Kristan že zato ne sme imeti vpliva v Kons. društvu, da ne bo sodeloval pri tej pravdi, ki mora iti baš proti njemu samemu. Zdaj se vrši likvidacija „Nakupovalne“ kar na kratko in vse, kar bo izgubila „Nakupovalna“, bo izgubilo Kons. društ. za Slov., kajti to društvo je tam gospodar... „Sloga“ je tudi član „Nakupovalne“, vsaj to vémo, da je Uratnik na njenem občnem zboru glasoval tudi za „Slogine“ glasove. Pa to članstvo je fingirano, torej mislimo, da se načelstvo „Sloge“ ne bo nič vmešavalo.

Današnji abstinenški pokret ima že na sebi kal smrti. Tega mu ne bi bilo treba, če bi se bil začel iz uvidevnosti, da potrebuje abstinenčno proletariat, ki drugače nezavednosti ne premaga. Začel pa se je iz nagnenja po slavi, iz ljubezni do življenja posameznika iz hrepenenja dati kot posameznik družbi nekaj velikega in tako družbo storiti odvisno od enega samega. Oficialni abstinent v današnji obliki baje ne pozna razlike med abstinentom proletarcom in abstinentom kapitalistom. On trobi v rog zedinjenja na polju abstinence in če pridobi proletariat za abstinenčno, se mu bodo tudi vsi podjetniki pridružili in bodo tako vedno obdržali vpliv nad delavsko maso. Zdi se nam sramotno nizka cena, s katero se prodaja misel abstinence kapitalistični družbi in zlo je za proletariat, da tudi s to vrsto demagogije še ni pometel. Nismo seveda proti abstinenti vobče, kdor nas pozna, ve da se baš mi najbolj trudimo ustvariti delavsko gibanje na temelju abstinence, ki je zopet temelj vsake zavednosti. Borimo se le proti temu, da bi delavec abstinent sedel s podjetnikom pri skupni mizi, razen če se oba priznavata k socialističnemu svetovnemu nazoru in v tem smislu tudi delujeta.

V Celju se bo baje čez nekaj tednov začela goniti enotna fronta delavstva in kapitalistov pod krinko protialkoholne propagande. Sodrugi v Celju naj stopijo takrat na plan in naj agente provokatorje za enotno fronto zapode, pa makar če so še tako trdni abstinenti. Če ti nasprotnik prinaša darila, ne vzemi jih, ker se za njimi skriva strupena kača. Če si spoznal abstinenčno za potrebno, drži se je, nikar pa se ne veži na temelju abstinence s kapitalisti, kateri prihajajo k tebi, da te obdržijo še dalje v svojih verigah.

»Radikalni glasnik« pravi v svoji 21. številki med drugimi zanimivimi stvarmi o veri sledeče: Narodno radikalna stranka je odločno proti ločitvi cerkve od države. — To si velja zapomniti. Ne morda zato, ker bi to še kdaj dobro prišlo, ko bodo slovenski radikalci po stari buržujski navadi čisto drugače govorili, saj ta stranka, iz korupcije in vladnih podpor rojena itak ne bo nikdar nobene uloge igrala v našem poštem političnem življenju, ampak za tiste si je vredno zapomniti, ki bi utegnili misliti, da Pašič resno namerava prepovedati klerikalcem izrabljanje cerkvene prižnice za politično demagogijo, o čemer smo že v zadnjem „Napreju“ poročali.

Uradniške plače po novem zakonu se ne bodo še izplačevale s 1. junijem; finančni minister Stojadinovič je ugotovil, da je edini prometni minister izvedel zadevo tako daleč, da dobe vsi železničarji, uradniki in tudi upokojenci, ki so podrejeni prometnemu ministertvu, prejeme in draginjske doklade po novem zakonu. To bo veselja sedaj med železničarstvom, ko bodo videli, da jih je režim nekaj manj časa vodil za nos nego drugo državno paro! Še bolj veseli bodo tisti, ki bodo dobili — manj plače nego dosedaj! Mislimo, da se jim bo iz same hvaležnosti odslej še manj mudilo v zavedno organizacijo. Oziroma: do danes niso nobene imeli, za odslej pa bodo sploh ustanovili organizacijo proti organizaciji.

Pri pošti v Podčetrtku je otvoren telefonski centrala za krajevni in medkrajevni promet.

Nov vozni red na železnicah stopi v veljavo 1. junija.

Vladni položaj. Ljuba Jovanovič je imel 22. tm. daljši sestanek z Nikolom Pašičem ter ga je obvestil o mnenju opozicije glede sklicanja narodne skupščine. Prihodnja seja se bo vršila v ponedeljek 26. tm. z dnevnim redom: določitev dnevnega reda prihodnje seje, Vlada bo morala dati na dnevni red verifikacijo mandatov HRSS. Ponedeljkova seja bo le formalnega značaja, možno pa je tudi, da pride na njej do važnih stvari. Pašič-Pribičevićeva vlada je na zelo slabih nogah, kakor poročajo listi, vendar smo mi mnenja, da se ji zaenkrat še ni bati poloma ker bo že še toliko bogata, da bo preskrbela rjovečim opozicionalcem korita. Zanje bo to dovolj, da bodo z njo takoj zadovoljni.

Pred kratkim so podelili Mussoliniju takšno čast, da so imenovali kup razvalin, iz katerih naj bi nastalo novo mesto, po njegovem imenu. Izgleda, da so moderni državniki zelo gladni na takšna odlikovanja. Naš Pribičević ima že kraj, imenovan po svojem imenu. Sedaj je prišel Ninčič na vrsto. Po njem so imenovali iz žomboljske kupčije med našo državo in Rumunijo znani kraj Pardanj Ninčičevo. Ninčič je tega odlikovanja strašno vesel kakor vojaček na fronti, ki prvič dobi „malo bronasto“,

samo da je dobil Ninčič kolajno tako veliko kakor celo mesto. Je pa čudna reč s kolajnami: čim večje so, tem manj zaslug imajo po navadi njih nositelji za človeštvo. Bikci, ki dobe na plemenskih razstavah najmanjše kolajnice, so po tem pravilu za človeštvo še najbolj koristni.

V Beogradu so se pojavile nevarne nalezljive bolezni, zlasti osepnice [črne koze] in kolera.

V Julijski krajini odstavlja čedadski prefektura povsod sedaj izvoljene slovenske župane ter nastavlja občinske komisarje kot gerente. Volitve torej niso bile glas naroda, ampak glas črnih srca Mussolinijevega produkta. Ubogi občani, ki še vedno tiče v srednjeveški temi tlačanstva, fašizem se ob njih ne bo razbil. Socializem se jim zdi pa greh, zato ker hoče njihovo svobodo.

V Rimu se je sestalo vrhovno vodstvo fašistovskih strokovnih „organizacij“. Generalni tajnik je poročal, da štejejo sedaj dva milijona članov. Najbolj se razvijajo organizacije intelektualcev, inženirjev, učiteljev in poljedelskih tehnikov. Mi seveda vemo, kako je s takšnimi organizacijami, v katere te z brutalnostjo prisilito vstopiti, ali pa te zgrabijo z belim kruhom vanje. Tako hitro, kakor so nastale, grede narazen, ker jih drži skupaj samo strah, korupcija, koristolovstvo. Zelo častno pa je za italijanski ročni proletariat to, kar je povedal fašistovski strokovni tajnik o razvijajočih se organizacijah intelektualcev. To kaže, da tvorijo ti glavni kader laškega fašizma in da je med ročnim proletariatom v Italiji opaziti to, kar skoro po vseh delolah in pri nas tudi: med ročnim in poljedelskim delavstvom je najmanj strahopetcev, kruhorbocev in popolnoma nezavednih oslov. To zopet dokazuje da je res ročni proletariat tisti, ki ima v sebi največ zdravega temelja, da ustvari novo družbo in da je poklican tudi v tuzv. intelektualne sloje vliiti tisto družabno moralno, ki so jo izgubili pod vplivom sedanjega buržoaznega šolanja.

Laški popolarji [klerikalci] so na svojem strankinem zboru sklenili, da vztrajajo napram sedanjim vladim v opoziciji. Jim drugače ne kaže. Tudi fašisti menda ne bodo voljni jih klicati v vladu, kakor je bilo lansko leto, ko so bili brez njih še v manjšini in so jim šli klerikalci pri prvem pozivu zatirat vsako svobodoljubno stremljenje v krvi in nasilju.

V Avstriji ne velja človeško življenje nič, če je to življenje kakega socialističnega delavca. Te dni se je vršila na Dunaju razprava proti hakenkreuzlarjem, ki so ob priliki neke svoje izzivalne demonstracije pred dunajskim Delavskim domom ubili mladega, mirnega sodruga Karla Stilla. Sodišče je morilce obsodilo na 8 predvojnih kron globe, obenem so jih proglasili za junake! Avstrijsko marksistično delavstvo je nad to cinično razsodbo strašno razdraženo. V Avstriji je vlada seveda klerikalna. In klerikalci so si bili še vselej z vsemi morilci na „ti“.

Strašen blagoslov kapitalistične požrešnosti. V Gloggnitzu na Nižjem Avstrijskem se nahaja velik premogovnik. Za časa vojne so v tem premogovniku tako gospodarili, da se je vnel. Pod geslom, da je treba produkcijo za rešitev domovine čim bolj zvišati, so opustili podjetniki namreč vsako varnostno pripravo. V tem premogovniku pa morajo proletarci, da se preživijo, še vedno delati. Lahko si mislite, kakšno delo je to. Če si tega ne morete predstavljati, vam bo postalo jasno morda iz strahovitega dogodka, ki se je te dni izvršil. Rudar Jožef Rampulo je popravljal enega izmed najbolj ogroženih rovov, naenkrat se usuje kakih 70 do 80 kg tlečega premoga nanj in ga zasuje. Od vseh strani so mu prihiteli tovariši na pomoč, vročina in vedno na novo se podirajoči strop so pa onemogočali vsako rešitev, Tri četrt ure je revež pri polni zvesti živ gorel. Šele tedaj so ga izvlekli izpod razvalin, pa je seveda umrl. — V istem času so pili rudniški akcionarji najdražje šampanjce v družbi najdražjih vlačug na kakšni francoski Rivieri in igrali za milijone, ki so si jih brez najmanjšega gubljenja rok nakradli iz dela proletarskih žuljev.

Bolgarska vlada je razpustila zemljoradniško stranko in sklenila zapleniti njenim voditeljem neredno pridobljeno imetje. Nič ne kaže bolj zaostalosti kakšne dežele, kakor če se njena buržoazija na takšen način požira med seboj.

Doslej je vsako spomlad prihajala spodbuda za vojaški nastop proti Rusiji iz Jugoslavije [na migljaj pariškega vojnega ministertva seveda], odslej pa izgleda, da bo to ulogo prevzela Rumunska, ki strelja v svet obupne klince o koncentraciji sovjetske armade ob besarabski meji. Rumunska oficialna korupcija potrebuje pač nujno milijardnih kreditov iz inostranstva in pa prijateljev, ki bi ji pomagali korupcijo vzdržati. Tako tudi poročajo, da sklepajo Rumunska, Poljska in Turčija med seboj vojno pogodbo proti Rusiji. Koliko je na tem resnice, bomo še videli. Prav gotovo pa je, da koncentrira rumunski imperializem, ki se za svoja nakradena jabolka boji, bolj svoje čete ob meji nego pa ruski.

Štrajk pristaniških delavcev v Hamburgu, ki je trajal 3 mesece, je končal 21. maja.

Rumunsko poželenje po vojnih kreditih je angleška delavska stranka odločno zavrnila. Na Češkoslovaškem, kjer so socialisti tudi v vladi — seveda skupaj z buržoazijo — pa je vojno ministertvo delegiralo ogromne transporte v Rumunijo in sicer za njene vojne priprave proti Rusiji. Socialistični tisk to ve, to obsoja, socialistični ministri pa se nič

ne ženirajo ostajati še nadalje ministri v takšni vladi. Čudal so „socializmi“ tam, kjer jim je ideal biti minister v buržujskem režimu.

Proti Židom so začeli nastopati fašistovski študentje tudi v Budimpešti in na Rumunskem. Zlasti v tej državi je gonja zelo velika in je zahtevala že 12 smrtnih slučajev. Da pri tej gonji ni ogrožen listi židovski element, ki podpira fašizme vega sveta z denarjem in poravnanjem neplačanih krokarij, je seveda umljivo, fašizem se od tega židovstva ne ženira biti podpiran. Iz raznih znamenj je mogoče sklepati, da je povzročilo vse te pogrome proti Židom v raznih državah in tudi pri nas v Jugoslaviji — eno in isto internacionalno vodstvo. Zanimivo bi bilo pozvedeti, če ni iskati to vodstvo v internacionali židovskega velekapitala, ki ima prav tako kakor vsak drugi kapital interes na tem, da bujska nevedne osle proti židovskemu proletariatu. Mi smo skoro prepričani, da bo tako. Tiste izkrokane, srborite študentarije, ki pogrome pričinja, bi seveda nič ne izdalo vprašati, živo orodje je vedno prenumno, da bi vedelo, da je orodje.

Šele sedaj so na katoliškem Madjarskem uknili pisemsko cenzuro! Sedaj ostane menda samo še naša država na svetu v kateri je mogoče, da oblasti svojevotjno štetnarijo v pisma, ki jih pošta prenaša.

Skregana žlahta je koncem koncev tudi le žlahta in če doživi vsa skupaj kakšno neprijetnost, mora priti spet v španovijo. Madjarski listi delajo te dni veliko propagando za priključitev svoje države v zvezo Male antante z Italijo. Srednjeevropski „bloc national“ je torej že skoro dovršeno dejstvo. Namerjena mu je pa slaba usoda. Poincaréjev „bloc national“ se je držal z najbrutalnejšimi sredstvi pol desetletja, nazadnje ga je pa vseeno hudič vzel, zmagala je demokracija.

Promet z zrakoplovi bodo uvedli na Češkem med Prago in kopališči po državi, med Parizom in Prago bodo pa uvedli promet z letali ponoči. Seveda le za buržuazijo.

KARO-čevlji

Maribor, Koroška c. 19.

Za novo berlinsko vlado se stranke še niso sporazumele, vendar izgleda, da pride do bloka centrumaških buržujskih strank z nemškimi nacionalci. Ti se vsaj zelo prizadevajo, da bi one za takšno vlado pridobili. Nemški centum (klerikalci), nemška ljudska stranka in demokrati so postavili za sestavo buržujskega bloka takšen pogoj, da se mora v celoti sprejeti zadnji reparacijski načrt.

Aparat francoskega letalca Pelletierja se je pri pristajanju v Sangaju raztreščil. Dali mu bodo nov aparat na razpolago, nekar bo nadaljeval svojo pot okoli sveta.

Ženske na Francoskem še nimajo volilne pravice, četudi so čete sifražetk, t. j. onih žensk, ki se bore za žensko volilno pravico že precej močne. Zanimiva je taktika, katero uporabljajo sifražetke, posebno glavna urednica ženskega glasila „La Fronde“, ki si je izmislila tekmo volilnega boja naslednji trik za propagiranje ženske volilne pravice. Našla je prismojenega možakarja, katerega je vsak večer vodila s seboj na govorniški oder. Možakar se je ves čas govora prav neumno smejal, ženska pa je govorila: „Dame in gospodje! Ta človek pred vami je pripadnik prve vrste ljudi na Francoskem, torej „homo sapiens“ [misleči človek], ki ima v Franciji še vedno glasovalno pravico, med tem ko je drugi državljani [ženske je mislila] še nimajo. Ta idiot lahko postane senator, jaz pa ne smem kandidirati niti za poslanski mandat.“ Govornici se je vse smejalo in ji odobravalo. Kakšne pozitivne uspehe žanjejo francoske sifražetke s takšnimi triki, je seveda drugo vprašanje. Mislimo, da bi bolj nego vsake takšna agitacija zaleglo resno, organizirano prosvetiteljno delo med ženstvom, ki je v tolikih deželah tako zaspano. Za nas velja seveda isto.

Stari ljudje umirajo, znjimi stari sistemi. V Londonu je umrl Edward Goschen, bivši angleški poslanik na berlinskem dvoru, ki je izročil Nemčiji vojno napoved Angleške.

Angležinja Hilton Philipsonova, ki je bila izvoljena v parlament, je sedaj demisionirala, ker je porodila dete, za katerega mora skrbeti. Nasprotniki ženskega gibanja pa sedaj to izrabljajo, češ, da ženska ne spada v parlament. Če pa se ženske že res morajo ukvarjati s politiko, naj kandidirajo le takšne ženske, ki imajo samo ime ženska, ki pa na svoje žentvo ne reflektirajo. To govore seveda tisti moške, ki tudi na svojo možatost ne reflektirajo že davno nič več.

Iz Londona poročajo, da je strašna vročina, letos še ni bila tako visoka. Na Dunaju je že zadel nekega delavca kap radi vročine.

Gubernijo in mesto Simbirsk, kjer je bil Ljennin rojen, je centralni sovjetski izvrševalni odbor prekrstil v Uljanovsk.

Ruska židovska organizacija namerava ustanoviti v Ukrajini posebno židovsko republiko v zvezi sovjetskih republik.

Gozdovi okoli Vladivostoka so začeli goreti. Mesto Vladivostok je v nevarnosti. Vojaška garnizija dela noč in dan na omejitvi požara.

Turki so izdali novo šolsko naredbo, ki ne dovoljuje v šolah turške republike nobenih verskih znamenj, n. pr. križa. Vatikan se na to hudo jezi, katoliki so rajši vse šole po Turčiji pozaprl. Pri nas niti zdaleka ne smemo na kaj takega misliti.

Medeni muholovec „Medos“
polovi vse muhe. Dobi se v vsaki trgovini. Zahtevajte izrecno „MEDOS“.

Kitajska resničoljubnost. Iz Hongkonga poročajo, da so oblasti tistega kitajskega urednika, ki je prvi zapisal neosnovano vest o Sunjatsenovi smrti, pregančale za deset let.

V okolici Odese se je pojavilo toliko kobilic, da pokrivajo zemljo mestoma več pesti na debelo in da se je moral celo železniški promet ustaviti.

Mirotvorno gibanje med ameriško mladino. Dijaška konvencija v Lousvillu, My, je doživela cel prizor, ko je 79 dijakov izjavilo, da ne bodo sprejeli vojaške službe v vojni. Konvencija se je kar naravnost izrekla proti vojni in dijaki so se izjavili proti izjavi nekega majorja Adamsa, ki je dejal, da je pacifistično gibanje nevarno za Ameriko in da ga zalaga z denarjem ruska komunistična stranka. Adams te trditve seveda ni mogel podpreti z dokazi, kar so dijaki zahtevali, vemo pa, da se mu zdi nevarna, kajti težje je braniti državo pred roparji s pametjo, kakor pa z orožjem. In koncem konca dokazuje vojna še jako nizko stopnjo kulture. Kaj pa je z dijaki pri nas? Bolj zadaj smo še!

Glasoviti gozdni požarji v Združenih državah. Federalna gozdna oblast je v tednu ki je bil posvečen zaščiti gozdov, obelodanila statistiko gozdnih požarjev, ki so se pripetili v Združenih Državah tekom minulih 55 let. Velika večina teh požarjev je nastala radi nemarnosti ljudi, ki ne pazijo, kam mečejo vžigalice in cigarete in kje napravljajo ogenj. Da se vidi, kake ogromne posledice povzročuje taka nemarnost, naj tu omenimo le nekatere izmed najglasovitejših gozdnih požarjev v Združenih Državah. L. 1871 je požar v Peshigo, Wis., usmrtil 1500 ljudi in uničil poldrugi milijon akrov gozdovja [1 akre [acre] je 4050 m²]. Michiganski požar od l. 1881 je opustošil dva milijona akrov in uničil neznanu število človeških življenj. Požar pri Philipps, Wis., je l. 1894 povzročil smrt 300 oseb. Radi požarja pri Hinkley, Minn., je 400 ljudi izgubilo življenje, na milijone akrov je bilo opustošenih in več kakor ducat naselbin je bilo izbranih s površine zemlje. L. 1910 so gozdni požarji v Minnesoti, Idahu in Washingtonu opustošili mnogo milijonov akrov gozdov in uničili neznanu število ljudi. Dim iz teh požarjev se je videl na pacifičnem oceanu. 300 milj daleč od obali. Strašni požar pri Cloquet Minn., je l. 1918 sežgal preko 400 oseb in povzročil gmočno škodo 30 milijonov dolarjev. L. 1918 in 1922 je bilo mnogo večjih gozdnih požarjev po vsej deželi. Lani je bilo prijavljenih nič manj kakor 50.000 gozdnih požarjev. Škoda se ceni na mnogo milijonov dolarjev; vrh tega je pri tem ponorečilo mnogo ljudi. Gozdna oblast Zdr. Držav trdi, da je 80% vseh gozdnih požarjev pripisati človeški nemarnosti. Zato bi se dale prepričati vse te ogromne škode na človeških življenjih in uničenem naravnem bogatstvu, če bi ljudje vsaj nekoliko bolj pazili na ogenj, kadar so blizu gozdov. FLIS.

ENA ZA SPREMENBO IN ZA SMEH.

— Kaj, vi ste nosili ta klobuk že dve leti?

— Da, in še vedno je kakor nov. Dvakrat sem ga dal kemično očistiti in pred kratkim sem ga zamenjal v neki restavraciji za čisto novega.

HIGIENSKE RAZMERE V LJUBLJANI.

V Ljubljani se pojavljajo vsako poletje razne nalezljive [epidemične] bolezni, kakor: škrlatinka, griza, legar itd. Posebno slovita po takih boleznih so predmestja Šiška, Udmat in Trnovo, to pa po krivdi mestnega fizikata, ki se ne briga, kam in kako se odteka različne fekalije. Tako je n. pr. pri hiši št. 6 v Veliki čolnarski ulici greznica, v katero odlagajo človeško blato in razne druge stvari, do sedaj še popolnoma odprta. Hiša nima niti vodovoda, ampak vodnjak tik ob jarku, ki tečejo vanj fekalije od vseh višje desno in celo na nasprotni ulici stoječih hiš. Voda iz vodnjaka daje tak duh kakor iz greznice, smrdljiv, komaj vzdržljiv. Tu se redi potem različne mrčes, miši in podgane, ki raznašajo bacile nalezljivih bolezni daleč na okrog.

Gosp. dr. Perič, župan ljubljanski in predstavnik delovnega ljudstva, pokažite tukaj v dejanju, kar ste vse obljubljali za časa volitev in tudi kot prvomajski govornik pod Tivolijem. Tam ste se predstavljali delavstvu kot njegov zaščitnik in socialist. Treba bi bilo sedaj, da greste res med delavstvo, pa ne samo pod Tivoli, ampak v naše brloge pojdite, da se boste tam prepričali, v kako higieničnih stanovanjih živi ljubljanski delavstvo. Vaša dolžnost, ki se imenujete socialista, je tudi ta da ščitite zatirane proti takšnim izkoriščevalcem kakor so tisti hišni posestniki, ki so dali pred vojno 8000 do 12.000 kron za posestvo, sedaj pa ga prodajajo po 300.000 do 400.000 K, posebno pa še tisti, ki so pred vojno dobili posestvo kot dedščino.

Gosp. dr. Perič, socialistova in županova dolžnost je, da poskrbi potem mestnega fizikata že iz higieničnih ozirov za zapretje takih vodnjakov. Ali

ni to kulturni škandal, da se nabajajo takšni vodnjaki v glavnem slovenskem mestu, ki ima že celo generacijo vodovod? Kaj so delali dosedaj vsi mestni fizikati? Kaj so že proti temu ukrenili razni socialno-humanitarni zavodi kakor n. pr. Osrednji urad za zavarovanje delavcev in uprava humanitarnih fondov državne železnice, ki je njen zdravnik dr. Rus celo mestni fizik, šefzdravnik dr. Tičar pa občinski odbornik? Ni skoraj ene hiše po teh krajih, da bi ne bil kak železniški uslužbenec v njej na stanovanju —! Ti zavodi imajo toliko zdravnikov zaposlenih, da bi prav lahko pomagali mestnemu fizikatu nadzorovati higienske in sanitarne naprave po teh in vseh nalezljivim boleznim podvrženih krajih, samo glave bi bilo treba, ki bi znala to organizirati. S tem bi se zmanjšali izdatki, teh zavodov, ki bi že v kali lahko zadušili vsako nalezljivo bolezen in smrtne slučaje, potem bi pa tudi ne bilo treba zviševati prispevkov za bolniško zavarovanje, ampak bi jih lahko znižali. Ker tudi zviševanje teh prispevkov je izžemanje, izkoriščanje, kolikor časa obstajajo takšne higienske razmere, ki vedno ogrožajo zavarovance oz. občane.

Zato opozarjam Vas, gospod župan, da ukrenete vse potrebno, predno se pojavi pri tej vročini ki je nastala, kakšna nalezljiva bolezen. Opozarjam Vas v svojem lastnem interesu, ki sem že sam nekoč obolel s svojimi družinskimi člani na enih teh boleznih in vsako leto na drugi. Opozarjam vas pa tudi v interesu vseh sostanovalcev te okolice, ki jih vsako leto nekaj zboli in umre. Štejem si pa v dolžnost javno vas opozoriti na takšne higienske razmere, kakor sem jih zgoraj navedel, ker je to v interesu vseh, cele občine.

K. Kisovec.

Iz stranke.

Vsem članom okrožnega agrarnega odbora in članom krajevnih organizacij SSJ in KDZ za okraj Brežice na znanje: V nedeljo 1. junija t. l. se vrši ob 9. dopoldne v dvorani pri Grobušku v Brežicah posvetovanje o agrarni reformi. Dolžnost vsakega ki se v tem oziru zaveda svojega položaja, je, da se tega zborovanja gotovo udeleži.

Brežice. Vsako 1. nedeljo v mesecu se vrši redni sestanek krajevnih organizacij KDZ v Brežicah ob 10. v Grobuškovi gostilni.

Vestnik „Svobode“.

Hrastnik. Podruž. „Svobode“ Hrastnik I. in II. pozivljata vse svoje člane, članice in naraščaj, da se pripravijo za 1. junij na slavno razvitje prapora strokovne organiz. steklarjev v Zagorju. Sodrugi pevci naj dobro obiskujejo svoje vaje. Ne pozabite.

Podružnica „Svobode“ v Zabukovici priredi dne 8. junija t. l. pešizlet na Mrzlico. Vabimo vsa kulturna društva in sploh vse delavske organizacije, naj se izleta udeleže, nudila se bo vsem najlepša prilika, da se razvedre v prosti naravi. Z vrha Mrzlice je lep razgled daleč naokrog, kjer leže razni industrijski in drugi kraji. Za suha grla bo preskrbela zabukovška „Svoboda“. Iz zdravstvenih ozirov in radi pomanjkanja vode za umivanje posode prosimo, naj prinese vsak kozarec ali steklenico s seboj. Za zabavo bo skrbelo tamburaško društvo „Radost“ iz Liboj. Spored za skupni pohod je sledeč: Zjutraj ob 1. budnica pri električni centrali drž. premogovnika v Zabukovici, ob pol 2. odhod do Kačnikove zidanice pod Mrzlico, po kratkem odihnu nadaljevanje pohoda do planinske koč, nato sledi razgledovanje krajev s pomočjo daljnogledov ter prosta zabava v naravi. K obilni udeležbi vabi izletni odsek „Svobode“ v Zabukovici.

Ob zaključku lista smo dobili v roke zadnjega „Delavca“ [22. maja 1924], ki objavlja na uvodnem mestu strokovne sbode, na katerih bodo poročali tudi nekateri naši zavedni delavci, večinoma pa izraziti Kristanovci n. pr. Čobal, Vrhunec, Golmajer, Dražil, Uratnik, Svetek, Mihevc, dr. Jelenec, Jakomin, Čelešnik, Arh, Golouh itd. S tem je popolnoma jasno, kam je zajadrlo „Predsedstvo Strokovne komisije“, ki ga tvori sam Svetek s pomočjo neizvoljenega Uratnika in adv. dr. Koruna. Ljudje, iz načelstva Kona. dr. za Slov., ki še zdaj niso tožili, da se operejo javno očitane korupcije in fiagiranih bilanc, bodo nastopili pred delavstvom za čistost in enotnost z lepimi frazami, kakor jih čitamo v nekaterih resolucijah, ki jih „Delavec“ sočasno objavlja in ki se vse bavijo z enotnostjo, namesto da bi govorile o kritiki dosedanje pisave „Delavca“, ki jo zavedni delavci povsod enako obsojajo, kakor Svetkovo demagogijo. Kako prav smo imeli, ko smo rekli da je zavednost edina rešitev! Samo zavedni bodo razumeli, da zahteva po kongresu ni razbijanje, ampak da razbija tisti, ki kongres zavlačuje. In to dela „predsedstvo“ samo — le čitajte „Delavca“! Gospod predsednik še ni sit vladanja, še ne mara položiti računov, pač pa se skriva za beograjski kongres, čeprav je v pismu na g. min. Ant. Kristana pisal, da na jugu nikjer ni strokovnega gibanja razen hrvaškega „Občega radniškega Saveza“ ter 4000 članov Saveza Metalških Radnika. „Vse ostalo je razbito in neznačno“ pravi sam, zdaj se pa skriva za kongres tega „razbitega in neznačnega“, našemu delavstvu pa ne da pravice odločevanja.

Kristan ima še močno roko!

Dopisi.

KORUPCIJSKE NAKANE.

Iz Mežiške doline nam poročajo, da jim preti nevarnost, da se okrajno glavarstvo premesti iz Prevalj v Dravograd. V prvi vrsti se potegujejo za premestitev dravogradske trgovci in gostilničarji. Kakor je že dandanes režimska metoda, da podpira predvsem gostilničarje in trgovce, posebno tiste, ki so v sorodu z različnimi Korošci in Pašiči ali pa celo bratje ministrov Grisogonov, bo Dravograd tudi dobil okrajno glavarstvo. Ubogo ljudstvo, posebno delavstvo iz Črne, Koprivne, Podpece, Mežice in drugih oddaljenih krajev, se bo moralo odpraviti kar en dan poprej na pot, da bo moglo opraviti svoje posle pri okrajnem glavarstvu, ki bo torej imelo še ta pomen, da bo delalo „Zutreibendienst“ za gospodo, ki striže ljudstvu volno in prav dobro živi na njegov račun. Pomisliti je treba, da ti kraji nimajo železnice in morajo ljudje že do Prevalj po 10—20 km hoditi peš. Ker je vrhutega med Prevaljem in Dravogradom tako slaba železniška zveza, bodo porabili dobra dva dni, predno bodo opravili najmanjši posel pri okrajnem glavarstvu.

Ni nam znano, da bi bila občina Dravograd zahtevala premestitev glavarstva. Nasprotno! Občina Dravograd dela že, odkar je v socialističnih rokah, na to, da bi vojaška komanda izpraznila sirotišnico in da bi razne „patriotične“ oblasti vendar ne jemle še ubogim sirotam njih prostore. Seveda se občina Dravograd ne bo branila urada, a gotovo stoji na stališču, da naj razni prijatelji ministrov najprej poskrbijo, da bo sirotišnica prišla v korist občini, potem ne bo več stanovanjske bede — potem naj se zgradi hiša za urad in uradnike pa bo Bosna mirna.

Kadar oblast to zahteva večine Dravogradskega izpolni, potem naj se okrajno glavarstvo magari premesti v Dravograd, ljudstvo Mežiške doline se pa ne sme vabiti v Dravograd k uradu, temveč naj bodo vsak teden uradni dnevi v Prevaljah, Mežici in v Črni.

Sicer pa vemo, da je ljudski blagor gospodom deseta briga, ker volk gleda samo na to, da je sit, ne pa da bi ostala ovca cela. Ena in dvajset klerikalnih tigrov se bo pa že pobotalo z volkovi.

Brezposelni odbor na Turjaškem trgu v Ljubljani nam je pisal. Pritožuje se na dopis, ki smo ga pod tem naslovom objavili v „Napreju“ 20. maja. Pritožuje se pa s tako nepomirljivo klasno borbo, da se pod svoj dopis niti podpisal ni, kakor bi bilo treba, kajti besede „Odbor za pomoč brezposelnim“ lahko na kos papirja vsak napiše, treba je menda dati še tudi kak osebni podpis zraven, ne? Pa je bilo menda vse sram podpisati takele nerodnosti: „Res je, da Modri ni prejel nikake podpore, to pa radi tega, ker odbor ni imel sredstev... Predložili smo tudi prošnjo na mestni magistrat ljubljanski [tam vladajo nepomirljivi skupaj s Peričem in klerikalci precej pomirljivo! Op. ur.] da bi se mu izdala denarna podpora. Prošnja je bila odbita, ker M. ni pristojen v Ljubljano... Odbor nima in še ni imel nikake imovine, torej ne more biti res, da odborniki med seboj upravljajo imetje odbora. — Opozarjamo gospode okoli „Napreja“, da smo na nepolitičnem temelju in odvisni le od dobrot ljudstva. — Za članek odgovarja

„Odbor za pomoč brezposelnim z dne 21. V. 1924.“

Tako nam je ta odbor pisal in mi smo se pred to nepolitično in neodvisno nepomirljivostjo tako ustrašili, da jo objavljamo, čeprav nas g. Petejan tako lepo poučuje, da je načelo javnosti greh.

Črna. Dne 18. t. m. je priletel Petejan iz Maribora in Topolovec je prišel zraven. 43. števil „Napreja“ jim je dala tak veter, da niso mogli spati. V društveni sobi nas je bilo 6 odbornikov, pa smo bili vsi kakor eden. Petejan nas je vprašal, ali hočemo res strokovno organizacijo razdreti, ali hočemo res „Delavca“ odkloniti pa „Ljudski glas“ naročiti. Mi smo mu pa odgovorili, da naše delavstvo „Delavca“ ne priznava več za socialističen list in da takšne napadabe politike ne trpimo v svojem strokovnem listu. Dotaknili smo se cele Korunove in Kristanove politike in še njegove mariborske gallobe povrh. Petejan pa je izjavil, da je ponosen na to, ker je pri občinski organizaciji, ponosen, ker je od Bernotovcev proč. Povedali smo mu, da se mi s Korunovci ne bomo nikdar združili in da je vse njegovo prizadevanje zaman. Obljubil je, da nam bo organizacijo razbil, pa sem mu odgovoril, da je on že razbil, kolikor je mogel, kar še pa imamo, se ne da več razbiti. Delavci nobenemu frazarju ne verjamejo več. K nam jih je že dosti prišlo razbijati, pa je vsak odšel z dolgim nosom in vsak izmed teh razdiračev je bil velik Bernotov nasprotnik.

Povedal sem Petejanu tudi tole: „Če hočete, da bomo skupaj delali, vrzite Korunovo in Kristanovo gnilobo proč in pridite k nam. Delali bomo, da bo veselje, če ste res tako navdušeni za delavstvo, kakor govorite.“ On pa je dejal: „To pa ne, da bi mi z Vami šli! Kakor ne morete vi z nami, tako mi z Vami ne moremo.“ Jaz sem rekel: „Bolje je, da se raztrgamo zdaj, ker združili se z vami ne

bomo, razdor pa bi prišel tako ali tako. Mi si začnemo zidati novo stavbo, četudi je sedaj še majhna, pa bo sčasom velika.“ Petejan: „Boš prej star postal, predno boste vi veliki in mi majhni.“ Jaz: „To je vseeno, saj z Vami bi itak nič ne bilo. Spalo bi vse, kakor je spalo prej. Mi hočemo naprej, če mi ne dosežemo, pa bo dosegla mladina.“

Dne 29. t. m. bomo imeli shod, kjer poide, za socialno zavarovanje. Štern je to prečital pri tisti debati in Petejan je slišal. Štern bo naznanil to dalje in če bo prišel takrat Arh iz Hrastnika, bo lahko začel napeljavati delavstvo na Korunovo štreno. Petejan je izjavil, da bodo oni delali na vse moč, da razbijejo in ugonobijo Bernotovo politiko. Oni da javnosti nočejo [po pravici so res povedali op. ur.], ker da ni javnosti v nobeni državi, temveč da jo hoče le Bernot. Mi smo pa rekli, da smo mi tisti, ki hočemo javnost in red, ker brez javnosti in brez reda ni pravice in tudi ne morale. Filip Grabner.

IZ CELJA.

Kristus je rekel: „Pustite male k meni.“

Kapitalist Westen pravi: „Pustite male v tovarno, da mi garajo.“

Popje pa še dostavljajo: „Pustite male v tovarno, naj se iztiska sveti profit iz drobniših udov!“

Westen je cinkarno celo tožil, ker mu je prevzemala otroke v delo za svojo pocinkarno. Kdo je zgubil ne vemo, vemo pa, da se otrokom nikjer ne godi po pravici, in to po zaslugi njihovih starišev.

Proletarcem v premislek.

Slabi časi.

„Kmetija ne nese nič,“ tarna kmet in jo zavije v gostilno.

„Za obrtnika je dandanes najslabše, vse dohodke požro davki,“ jadikuje obrtnik, ki znese ves denar v krčmo.

„Kapitalizem nas bo vse uničil,“ se roti delavec pri svojem vrčku.

„Draginja je strašna, ne morem si nič prihraniti,“ loži uradnik, in zato — hajd v gostilno.

Slabi časi, a prišli bodo še slabši, če bo šlo tako naprej!

Nehvaležnež. Oče [svojemu sinu]: „Mar misliš, da sem te zato pustil študirati medicino, da mi boš pivo prepovedal?“

Oporoka pijanca. [Te-le vrstice je zapisal neki pijanec, predno si je vzel življenje.]

„Družbi zapustim slabo ime, slab vzgled in spomin, kateri bo kmalu pozabljen.“

Staršem zapustim toliko gorja, kolikor ga morejo v svoji slabosti ravno še prenesti.

Bratom in sestram zapustim toliko sramote, kolikor jim sploh povzročiti morem.

Ženi zapustim potrto srce in življenje sramote.

Vsakemu izmed svojih otrok volim revščino, nevednost, slab značaj in zavest, da je šel njih oče kot pijanec v grob.

Jaz pa se pogrezam... in se nikoli več ne vidimo!“

OČE.

Na samotni ulici sem srečal moža. Močna postava! Globoko udre oči kažejo pojemajoč ogenj, obraz je bolj podoben starcu kot možu. Slabo je oblečen, na nogah nosi ostanke raztrganih čevljev.

„Moram Vam povedati svojo zgodovino,“ tako me nagovori. „Ne vem, je-li smem še upati, toda moram Vam povedati, srce je prepolno gorja. Bil sem sin premožnih staršev. Imel sem ženo, mlado pridno, lepo in bil sem srečen. Dva sina in eno hčerko sva imela. Prišla je nesreča, začel sem piti. Nisem se več brigal za trgovino, polagoma sem zgubil vse. Žena je zbolela in umrla. Sedel sem ob njeni postelji, ko je umirala in bil — pijan.“

Pil sem dalje...

„Kje so Vaši sinovi?“

„O Bog, takrat sta bila še otroka. Prvi je sedaj 18 let star, drugi 16 let, oba sta kot tatova v ječi.“

„In hči?“

„Vzgojiti sem jo dal v zavodu. 16 let je bila stara, ko je prišla iz zavoda k meni, dober nedolžen otrok. Bila je moja edina tolažba, toda jaz sem bil vedno pijan.“

„In kje je sedaj?“

Pogledal me je.

„Vprašate, kje je sedaj?“ je naenkrat zavpil, kakor bi ga zadela puščica je padel na tla... „Ponoči je na ulicah, postala je vlačuga.“ Nenadoma je skočil pokonci in hitel proč. — Hotel sem za njim.

„Ne, ne!“ je vpil, „zame ni več milosti!“ Dirjal je proč in umrl kmalu v strašnih kletvah žalostno smrt pijanca.

Svojo ženo in mater je pahnil v prerani grob, dva sina vzgojil za hudodelca, edino hčer za živo prekletstvo.

Te štiri slike smo povzeli iz „Preroda“, glasnika za gojitev treznosti in pravno povzdigo naroda.

Koliko bo takšnih čitateljev, ki se bodo ob njih zamislili in storili svojo družabno dolžnost? Proletarec, zavedaj se, da škoduje nezmernost v pijači družabnemu razvoju, da tako dolgo ljudstvo ne bo zavedeno in zmožno za socialistično družabno ureditev, dokler bodo stale na vsakih pet korakov gostilne in gostilnice, vinotoči in hoteli. Proletarci, ali se zavedamo te svoje dolžnosti do družbe, da ji z lastnim vzgledom priskočimo na pomoč?

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

24. V. Tiskarna bratov Rumpret v Krškem. 1280

Delavskim slojem

se priporoča na novo urejena gostilna „Pri Dalmatincu“,

L. Mohar v Sp. Šiški,

kjer se točijo pristna domača in dalmatinska vina po najnižjih cenah. Sprejemajo se abonenti na domačo hrano po najzmernejših cenah. Za obilen obisk se priporočam.

NAZNANILO.

Idimo vsi k Dalmatincu, da poskusimo njegova dobra lastna vina in dalmatinsko olivno olje po 30 Din liter. Cene vinu ugodne. Tudi morske ribe se dobijo pri Anžoku, Sp. Šiška, Vodnikova ul. 9.

Priporočata se brata

LASAM.

Primate

In iskrotite ugodno priliko kadar greste v Celje in nakupite si v veletrgovini R. Stermecki, Celje

SUKNA

in kangarna za moške, volne za ženske, platna, ce-fire, hladovine in druge manufakturne robe. Zaloga velikanska.

Cene čudovito nizke, ker si radi tega ogromno denarja prihranite. — Trgovci engros cene. Cenik zastoji!

Blago za obleke

in perilo, izgotovljene obleke za moške in ženske in otroke, kakor sploh vso manufakturno blago se dobi najboljše in najceneje pri

I. N. Šošarič, Maribor

Aleksandrova cesta 13.

POZORI!

Pleskarstvo, slikarstvo, črkoslikarstvo in vsa dela spadajoča v to stroko izvršujeva po najnižjih cenah in solidno. Prevzameva tudi dela na deželi. Za mnogobrojna naročila se priporočata slavn. občinstvu

Petek in I. Langof

Moste pri Ljubljani — Društvena ulica 43.

1^a Portlandcement

za Ljubljano in okolico razpošilja tovarna cementa Zidani most

na vagone in tudi manjše količine po ceni od:

79 Din za 100 kg franko sodi,

82 „ „ 100 „ brez ambalaže,

86 „ „ 100 „ franko papirne vreče,

in sicer franko pošlaja Zidani most.

Za kakovost Portlandcimenta prevzame ravnateljstvo vsako odgovornost.

Cement je bil v mesecu januarju 1924 od strani komisije Gradbene direkcije iz skladišča v svrhu preizkušnje na Univerzitetu Beograd, Zavod za ispitivanje gradj. materialja vposlan in izkazuje 308 kg na cm² pritiska.

Osebnosti ali piemena naročila — tudi ispod 1 vagona — sprejema

Ravnateljstvo tovarne cementa Zidani most.

Čitajte naš tisk!